

DAVA İLE KIRMIZI PAZARTESİ ROMANLARINDA SUÇ-SUÇSUZLUK
EKSENİNDE KÖTÜLÜK PROBLEMİTHE PROBLEM OF EVIL ON THE AXIS OF CRIMINAL-NONINNECTIVITY IN
THE NOVELS WITH *THE TRIAL* AND *RED MONDAY*

Yazar/Author

Fesun KOŞMAK

Doç. Dr., Eskişehir Osmangazi
Üniversitesi,
İnsan ve Toplum Bilimleri
Fakültesi,
Karşılaştırmalı Edebiyat Bölümü
fkosmak@ogu.edu.tr
ORCID: 0000-0002-2470-1616

Zeynep ANGIN

Dr. Öğr. Üyesi, Eskişehir
Osmangazi Üniversitesi,
İnsan ve Toplum Bilimleri
Fakültesi,
Karşılaştırmalı Edebiyat Bölümü
orhan.zeynep@gmail.com
ORCID: 0000-0002-2083-004x

Öz: İnsanın var olma sürecinden beri suç, tarih sayfalarında yer alır ve toplumdan ayrı düşünilemeyen edebiyatın da ana malzemesinden birini oluşturur. Suç/suçsuzluk ikilemi arasındaki ince çizgiyi işleyen edebi metinler, bu iki kutup arasındaki çizginin kötülük kavramı çerçevesinde ele alınması gerektiği düşüncesini açığa çıkarır ve "kötülük" algısının toplumda oluşması, yine hangi davranışın "iyi", hangi davranışın "kötü" olarak nitelendirilmesi ve kabul edilmesini tartışmaya sunar. Edebi metinlerde yazarların, yoğun detaylarla olay zincirlerini şekillendirmeleri okuyucuların bireysel çıkarımlarda bulunmalarına ve suç/suçsuzluk ile iyi-kötü kavramlarını kendi algı süzgeçlerinden geçirerek değerlendirmelerine olanak sağlar. Bu çalışmada roman ve hikâye yazarı Franz Kafka'nın *Dava* ile yazar, romancı, hikâyeci ve oyun yazarı Gabriel García Márquez'in *Kırmızı Pazartesi* romanları suç/suçsuzluk bağlamında "kötülük" kavramı çerçevesinde metne dayalı inceleme yöntemi bağlamında irdelenmeye çalışılacaktır. Her iki eserde toplum sorunlarına uzak kalmayan yazarların, kendi yaşamışlıkları ekseninde "kötülük" kavramına açıklık getirmeleri dikkat çeker. Yazarların ayrıca kötülüğün kişiler arasında kabul görülmesini ve insanların yapılan haksızlıklara ve kötülöklere seyirci kalarak engel olmamaları ayrıntılarıyla gözler önüne serdikleri ve eleştirdikleri görölr.

Anahtar Kelimeler: Franz Kafka, *Dava*, Gabriel García Márquez, *Kırmızı Pazartesi*, Suç/Suçsuzluk, Kötülük

Abstract: Since the process of human existence, crime has been on the pages of history and constitutes one of the main materials of literature, which cannot be considered separately from society. Literary texts that mention the fine line between the crime/innocence dilemma bring along the necessity of considering this line within the framework of the concept of evil, and the formation of the perception of "evil" in the society, and the acceptance of which behavior should be described as "good" and which behavior as "bad". Authors present the chain of events in detail in their literary texts, thus allowing the readers to make inferences and evaluate the concepts of crime/innocence and good-bad through their own perception filters. In this study, novel and writer Franz Kafka's *The Trial* and the novels of writer, novelist, storyteller and playwright Gabriel García Márquez's *Red Monday* will be examined in the context of the concept of "evil" on the axis of crime/innocence, in the context of the text-based analysis method. In both works, it is noteworthy that the authors, who do not stay away from social problems, clarify the concept of "evil" in the axis of their own experiences. It shows that the writers also reveal and criticize the acceptance of evil among people and the fact that people do not prevent the injustices and evils by being a spectator.

Keywords: Franz Kafka, *The Trial*, Gabriel García Márquez, *Red Monday*, Crime/Innocence, Evil

Geliş Tarihi/Received:

16.08.2023

Kabul Tarihi/Accepted:

28.09.2023

Yayın Tarihi/Published:

29.12.2023

Giriş

“Suç” kavramının kadim hikâyelere kadar uzandığı dikkat çeker ve bilinen ilk suçun kökeni Âdem ile Havva’ya dek uzanır. Tanrı’nın kendilerine yasak kıldığı elmayı yemeleriyle birlikte cennet bahçesinden dünyaya gönderilerek sürgün hayatlarına başlayan Âdem ile Havva, suç unsurunu dünyaya aktarırlar. Bu anlayışla değerlendirildiğinde Sarı, suç işlemenin söz konusu olduğunda insanın bir melek olmadığını; suç işleme durumunun insanın kendi varlığından, kaderinden kaldırılmadığını; insanın kendine başlangıçtan verili bir iradeyle suça yatkınlığının bir gerçek olduğunu belirtir. Ayrıca homo culpa’nın “suçlu insan” anlamında kullanıldığını, Âdem’in elinin yasak meyveye uzandığı günden beri insanlığın bir nevi ‘lanetli beden’ olarak dünyada gezindiğini gösterdiğini belirtir¹. İnsanlık tarihine bakıldığında ise, yeryüzünde işlenmiş suçtan bahsedilir ve burada da kardeş kavgasından, yani Habil ve Kabil’in kıskançlıklarından dolayı işlenen ilk suçtan söz edilebilir. “Kabil’in Habil’i öldürmesi, toprağa ilk insan kanının bulaşması ile dünyada suçun başladığı, toprağın ondan sonra uygarlık tarihi boyunca kana doymadığı; ulusların, milletlerin, devletlerin, uygarlıkların, medeniyetlerin topyekûn savaşa girdiği ve toprağı kanla suladığı görmezden gelinmez”². Toprağa düşen ilk kan ile birlikte yeryüzüne yayılan suç ögesi beraberinde kötülük ve kötülük ile iyilik arasındaki ezeli ve ebedi ikilemi de getirir. Sönmez, Uzakdoğu felsefesi olan, Çin diyalektiği olarak da bilinen Yin Yang’ın temelinde kötülük problemi bulunan düşünüşlerden biri olduğunu, her oluşumun bir başka karşıt oluşuma bağlı olduğunu ve kötülüğün iyiliğin karşıtı olarak açıklanabileceğini ifade eder³.

Selçuk, kötülük kavramını, çoğu zaman yıkıcı eylemleri ve felaketleri tanımlamak için kullanılan oldukça geniş bir kavram⁴ olarak tanımlarken Werner, kötülüğün bütüncül algıdaki bir eksiklikle ilgili olduğunu dile getirir⁵. Neiman kötülük eylemlerini kasti istenç eylemleri olarak görmenin ilk günaha bir dönüş riski taşıdığını belirtir ve “kötülük eylemlerini yalnızca hata olarak görmek, sadece münasip olan ile daha kötü olan arasındaki farkın üzerine örtmek”⁶ diyerek açıklar.

Edebiyatta “Suç” ve “Kötülük” Kavramı

Toplumda görülen değişimlerin, yeniliklerin ve olumsuzlukların bir yansıması olarak sanatın farklı alanlarında da suç, kötü, kötülük kavramlarının ele alındığı görülür. Toplum sorunlarından uzak olmayan yazarlar, gerçeğin bir yansıması olarak eserlerini oluştururlar ve eserler bir suç romanı olarak edebiyat dizininde yer alırlar. “Edebiyat masum değildir; edebiyat suçludur ve suçlu olduğunu artık kabul etmelidir”⁷. Bataille’nin bu ifadelerinin açıklamasını Çıkla *Edebiyat ve Hastalık* çalışmasında yorumlar ve kötülük kavramını, edebi metinlerin yapıcı ögesi olarak tanımlar.

Kötülük, sadece Batı edebiyatının en temel metinlerinin yaratıcısı değildir. Aslında dünya üzerinde var olan bütün edebiyat eserlerinin çok büyük bir kısmının kaynağı kötülüklerle dayanır; insanoğlunun kötülüklerine. [...] Edebiyatın çoğunlukla çıkış noktası kötü’dür, kötülük’tür. Her türlü suç, zaaf, günah, kötü huy, hayal kırıklıkları, dramatik ve trajik sonlar, ferdi veya toplumsal kötülükler⁸.

Batı edebiyatında ve farklı coğrafyaların edebiyatlarında da konu edilen kötülük kavramı, kötülüklerin farklı şekillerde vücut bulmaları, edebiyatın vazgeçilmez unsurunu oluşturur. Toplum sorunlarını ele alan ve farklı bakış açılarıyla ele alan edebiyat, güncelliğini koruyan kötülük kavramını da konu olarak işler. Yıldırım, bu bağlamda

¹ Bkz. Ahmet Sarı, *Edebiyat ve Suç - Felaketin Kapısını Dört Defa Çalmak* (İstanbul: Ketebe Yayınları, 2018), 11-12.

² Sarı, *Edebiyat ve Suç - Felaketin Kapısını Dört Defa Çalmak*, 12.

³ Bkz. Ürün Şen Sönmez, *Türk Romanında Kötülük - Başlangıçtan 1950’ye* (İstanbul: Yitik Ülke Yayınları, 2016), 52.

⁴ Bkz. Hacer Selçuk, *Kötülük Estetiği - Üç Kötücül Kahraman: Mephistopheles, Lord Henry, Suat* (İstanbul: Ketebe Yayınları, 2022), 13.

⁵ Bkz. Charles Werner, *Kötülük Problemi* (İstanbul: Kaknüs Yayınları, 2002), 15.

⁶ Susan Neiman, *Modern Düşüncede Kötülük - Alternatif Bir Felsefe Tarihi*, çev. Ayhan Sargüney (İstanbul: Ayrıntı Yayınları, 2021), 325.

⁷ Georges Bataille, *Edebiyat ve Kötülük*, çev. Ayşegül Sönmezay (İstanbul: Ayrıntı Yayınları, 2016), 12.

⁸ Selçuk Çıkla, *Edebiyat ve Hastalık* (İstanbul: Kapı Yayınları, 2016), 48.

kötülük üzerine yapılan edebi tartışmaların konusunun, kötülüğün evrendeki varlığından çok edebi varlığı üzerine olduğunu ifade eder ve özellikle edebiyatın kötülükle doğrudan ilişkilendirilmesinin, bu konuyu edebi bir problem haline getirmiş olduğunu açıklar. Bunun yanı sıra edebiyatın işlevi konusunda bazı düşünür ve edebiyatçının, sanatı iyi ve güzel olanla ilişkilendirerek ona iyicil bir görev sağladığını bazı düşünür ve edebiyatçının ise kötü ve çirkin olanla ilişkilendirerek kötücül bir anlam yüklediğini belirtir⁹. İyi ve güzelin anlatılmasıyla ön plana çıkan edebi eserlerin yanı sıra kötü ve çirkinin de edebi metinlerde anlatılması toplumda var olan her durumun edebiyatta da yer aldığını kanıtlar niteliktedir.

Edebiyatta yer edinen suç, kötü, kötülük kavramları çerçevesinde değerlendirildiğinde 1925 yılında Franz Kafka'nın *Dava* adlı eseri ile Gabriel García Márquez'in 1981 yılında kaleme alınan *Kırmızı Pazartesi* eseri ele alınabilir. Her iki eserde de suç/suçsuzluk unsuru dikkat çekerken kötü/kötülük kavramları ekseninde işlendiği ön plana çıkar ve birçok kişinin suçu ispat edilmemiş birinin cezalandırılmasına seyirci kaldığı gözler önüne serilir ve bu bağlamda eleştirilir.

***Dava* ile *Kırmızı Pazartesi* Romanlarında Suç-Suçsuzluk Ekseninde "Kötülük" Problemi**

Çek asıllı, Alman dilinde eserler kaleme alan Franz Kafka, *Dava* eseriyle hem toplumun önemli sorunu olarak gördüğü hukuk sitemini hem de bireyi bir kafes içerisine alan adaleti, kurumları, birey baskısını, bürokrasiyi sorgular. Bunun için de suçun ne olduğu belli olmayan ve suçu ispatlanmayan Josef K.'nin yargılanmasına eserinde yer verir. *Dava*'da eserin ilk cümlelerinde bir suçun varlığı ifade edilir, ancak eserin sonuna kadar suçun ne olduğu belirsizliğini korur ve suç hakkında bilgi verilmediği dikkat çeker. "Şiddet, hukuk ve bu bağlamda yasanın kurulması ve korunmasında zorunlu bir yapıdır. Bir çatışma hali ortaya koyduğu açıktır, zira şiddet bir gücün diğeri karşısında baskın gelmesi amacını taşımaktadır"¹⁰. Bahsedilen bu baskı eser boyunca savcının K.'yı bilinmeyen bir nedenden dolayı sürekli suçlaması ve eserin sonunda K.'nin yargılanması ve ceza almasıyla belirginlik kazanır.

Dava romanında tutuklanan K. suçunun ne olduğunu bilmeksizin yargılanır ve ölümle cezalandırılır. "*Dava*'da yargıçtan daha görünmez bir karakterden söz edilirse, bu elbette Savcı'dır. Savcı figürü kitabın içinde anılmaz bile. Bundan daha ilginç olanı, Sanık K.'nin bir türlü üzerine atılı suçu öğrenememesidir. Yani yokluk, savcı figürünün kendisinde değil, aslında davanın iddia ayağındadır"¹¹. *Dava*'da suçun ne olduğuna açıklık getirilmez ve okuyucunun K.'nin neden suçlandığını eser boyunca öğrenemediği dikkat çeker.

Dava romanında K.'nin neden ve kim tarafından suçlandığı eserin ilk satırından son satırına kadar belirsizliğini korur. Özellikle K.'nin "[...] suçlanıyorum ama hakkımda dava açılacak en ufak bir suç bulamıyorum. Ancak bu da önemsiz, asıl soru, beni kim suçluyor? Hangi makam yürütüyor bu işlemi?"¹² soruları bu anlamda eser boyunca okuyucuyu meşgul eder. Kim tarafından suçlandığını ve suçunun ne olduğunu bilmeyen ama tutuklanan K., bankacı olarak çalışmasına devam eder ve günlük hayatını sürdürebilir bir özgürlüğe sahip olduğu eserde ön plana çıkar, ama farklı tarihlerde mahkemeye çıkararak sorgulama yargıcının karşısında suçunun ne olduğu belirtilmeden kendini savunmak zorunda bırakılır.

Mevcut yaşamdan izler taşıyan ve gerçek verilere dayandırılan Gabriel García Márquez'in *Kırmızı Pazartesi* eseri ise, olaya şahitlik etmiş kişilerin gözlemlerinden yola çıkılarak kaleme alınır. Kolombiya'da bir kasabada namus kavgasından dolayı işlenen bir cinayeti anlatan eser, mevcut verilere ve cinayet olayına adeta bir gazeteci kimliği ile yaklaşarak oluşturulur. Cinayet olayını farklı kişilerle yaptığı görüşmelerin sonucunda okuyucuya aktaran

⁹ Bkz. Gökşen Yıldırım, *Tanzimat Devri Türk Romanında Kötülük* (İstanbul: Hiper Yayın, 2021), 19.

¹⁰ Işıl Bravo Bayar - Hamdi Bravo (ed.), *Başkası ve Şiddet* (Ankara: Fol Kitap, 2022), 56.

¹¹ Gökçe Çataloluk. "Hukukçunun Hukuk Karşısı Tutumunun Edebi Dışavurumu: Dr. Franz Kafka ve *Dava*'sı," *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi* 17/1-2, (2011): 250.

¹² Franz Kafka, *Dava*, çev. İlnur Özdemir (İstanbul: Yapı Kredi Yayınları, 2020), 14.

anlatıcı, suça tanıklık eden kişilerle görüşür ve gözlemci bir bakış açısıyla cinayetin öncesinde yaşananlarla ve cinayet anı ile ilgili objektif bir anlatım sunar.

Kırmızı Pazartesi eserinin konusu Kafka'nın *Dava* romanında olduğu gibi suçu ispat edilmemiş birinin tüm kasaba halkının gözleri önünde öldürülmesi ve bu cinayetin işlenmesine kimsenin engel olmaması olarak açıklanabilir. Ancak *Dava* romanından farklı olarak cinayete kurban edilen ana kahramanı Santiago Nasar'ın neden cezalandırıldığı eserin başından itibaren Nasar dışında tüm kasaba halkı tarafından bilinir ve okura sunulur. Nasar'ın Vicario kardeşler tarafından öldürülmek istenmesinin nedeni olarak bir gece önce evlenen kız kardeşleri Angela Vicario'nun bakire olmadığı için baba evine geri gönderilmesi ve Angela'nın kendini savunmak için olayın suçlusu olarak Nasar'ın adını vermesi olarak ifade edilir. O andan itibaren Vicario kardeşler karşılaştıkları herkese Nasar'ı öldüreceklerini ve böylelikle namuslarını temizlemiş olacaklarını anlatırlar. Tüm kasaba halkının olacağını bildiği cinayet, Vicario kardeşlerin gün boyu biletmeye gittikleri bıçaklarla Nasar'ın aldığı sayısız bıçak darbeleriyle işlenir ve meydanda toplanan kasaba halkının gözü önünde gerçekleşen cinayet ayrıntılarıyla anlatılır. "Çarmıha gerilen İsa'nın yara izini andırıyordu"¹³ ifadesiyle Nasar, Hz. İsa'ya benzetilir ve Tanrı katına yükseltilir. Bu ifadeden yola çıkarak eserde Nasar'ın masum olduğuna işaret edilir ve okuyucu suçsuz yere öldürülen bir kişiden bahsedildiğini görür. Gün ışığının aydınlatmasıyla birlikte tüm kasaba halkının Vicario kardeşlerle karşılaşmalarından veya kulaktan kulağa Vicario kardeşlerin Nasar'ı öldürmek istedikleri haberin yayılmasından dolayı yaşanacak faciadan haberdar olması, kimsenin cinayeti engellememesi, Nasar'ı uyarmaması ve olacalara seyirci kalmaları, Nasar'ın yine masum olduğunu gösterir. Nasar'ın suçlamalardan habersiz olması ve bilmediği bir nedenden dolayı cezalandırılması yine Nasar'ın masumluğuna işaret eder ve suçsuz bir insanın infaz edildiğini ifade eder.

Dava romanı 'Tutuklanma' başlığı ile başlar ve daha sonraki bölümlerde K.'nin hayatında yer alan kişilerin konu ile ilgili görüşlerinin ve yorumlarının yer aldığı "Bayan Grubach'la Konuşma / Sonra Bayan Bürstner", "Üniversite Öğrencisi", "Amca / Leni", "Tüccar Block" alt başlıklarıyla devam eder. Bu durum *Kırmızı Pazartesi* romanında savcı tutanaklarından alınan ve röportaj niteliğinde aktarılan ifadelerle benzerlik gösterir ve K.'nin davası hakkında farklı insanların görüşleri yer alır. *Dava* romanında da *Kırmızı Pazartesi* eserinde olduğu gibi K.'nin davasından herkesin haberdar olması ve konu hakkında farklı görüşlere sahip olmaları dikkat çeker. Her iki eserde ana kahramanların suçlu olarak görülmesi, içinde buldukları toplumda biliniyor olması ön plana çıkar.

Dava romanında K.'nin suçlanması ve ardından da tutuklanma sahnesi eserin ilk sayfalarında ön plana çıkarken özellikle eserin ilk cümlesi dikkat çeker. "Biri Josef K.'ya iftira etmiş olmalı, çünkü kötü bir şey yapmamış olmasına rağmen bir sabah tutukladılar onu"¹⁴. Kafka'nın diğer eserlerinde olduğu gibi ilk cümle okura konunun ne olduğuna dair ipuçları sunar. *Kırmızı Pazartesi*'nde de ilk cümle *Dava* eserinde olduğu gibi konu hakkında okura bilgi verir. "Santiago Nasar, onu öldürecekleri gün, piskoposun geleceği gemiyi karşılamak için sabah saat 05.30'da kalkmıştı"¹⁵. Her iki eserde de ilk cümleden sonra okur konu ile ilgili bilgiye sahip olur ve aktarılan konu hakkında düşünmeye yönlendirilir.

Dava'da K.'nin kendini savunmak zorunda kaldığı mahkeme salonunda onu destekleyen ve onun suçlu olduğunu düşünen kişilerin salonun sağ ve sol tarafında oturarak konu hakkındaki görüşlerini oturma düzenleriyle ortaya koydukları görülür. "Ancak salonun sol tarafı hala sessizdi, orada insanlar sıra sıra dizilmişlerdi, yüzlerini platforma döndürmüşler, yukarıda konuşulanları da öbür taraftakilerin çıkardığı gürültüyü de aynı sükûnetle dinliyorlardı, hatta aralarından birkaç kişinin ara sıra karşı tarafla birlikte hareket etmesine göz yumuyorlardı"¹⁶. Mahkeme salonun sol tarafı sessizce suçlamaları dinlerken sağ tarafta oturanlar

¹³ Gabriel García Márquez, *Kırmızı Pazartesi - İşleneceğini Herkesin Bildiği Bir Cinayetin Öyküsü*, çev. İnci Kut (İstanbul: Can Yayınları, 2015), 69-70.

¹⁴ Kafka, *Dava*, 7.

¹⁵ Márquez, *Kırmızı Pazartesi*, 11.

¹⁶ Kafka, *Dava*, 34.

K.'ya yönelik suçlamalara önce alaycı bir tavırla, daha sonra ise açıklayıcı ifadelerine gürültülü ve alkışlayarak cevap verdikleri dikkat çeker. "[...] benim başıma gelen tek bir olay ve böyle bakıldığında pek önemli değil, çünkü pek etkilenmiyorum, ancak aynı zamanda pek çok kişiye karşı yürütülen bir işlemin işareti. Ben burada o kişiler adına duruyorum, kendim için değil"¹⁷. Kendini savunmak için karşı karşıya kaldığı olayın bir dava olduğunu kabul eden K.'nın, sağ ve sol tarafta oturan seyircileri etkileyebilmek adına, kendisinin karşı karşıya kaldığı suçlamaya herkesin maruz kalabileceğini ifade ederek kendine daha fazla destekleyici toplamaya çalıştığı görülür.

Kırmızı Pazartesi eserinde işlenen cinayet olayı, farklı kişilerin görüşleriyle ve tutanaklarda yer alan ifadeleriyle okuyuculara birçok bakış açısıyla aktarılır. Görgü tanıklarının ifadeleri kendi bakış açılarından hareketle sunulur ve olayın çok yönlü ele alınmasını sağlar. Bu farklı görüşlerin dile getiriliş biçimleri okuyucuda ilk başta birbirleriyle çelişen ifadeler olarak yorumlanmasına neden olsa da insanların işlenen cinayeti nasıl yorumladıklarına dair kendi kişisel görüşlerine ışık tutar. Tanıkların verdiği birbirinden farklı cevaplar doğrultusunda şekillenen olaylar zinciri, kişilerin olaya bakış açıları, Nasar'ı suçlu ya da suçsuz bulmaları, Vicario kardeşlerin bu cinayeti işleyemeyeceklerine dair görüşleri ve bu nedenden dolayı sessizliklerini korumaları eserin ana gövdesini oluşturur. Tutanaqlardan elde bilgiler doğrultusunda ise eserin ilk cümlesinden itibaren belirgin bir şekilde bir cinayetin işleneceği ile ilgili bilgiler aktarılır ve eserin son cümlelerinde en başta belirtilen kaçınılmaz son ile karşılaşılır. Olayın sonucu yazar dâhil olmak üzere kimse tarafından engellenemez ve facia ilk anda ifade edildiği şekilde gerçekleşir.

Adamlardan biri redingotunun önünü açtı, beline sardığı kemerden sarkan bir kılıftan uzun, ince, iki tarafı keskin bir kasap bıçağı çıkardı, kaldırdı ve keskinliğini ışıpta kontrol etti. [...] adamlardan birinin elleri K.'nın gırtlığına yapıştı, öbür adam da bıçağı K.'nin kalbine sapladı ve iki kez döndürdü. K. gözleri kayarken, adamların birbirlerine yaslanarak, yüzüne yaklaşarak, yanak yanağa vererek bu kesin sonucu gözlediklerini gördü¹⁸.

Dava romanında suçlu olduğuna kanaat getirildikten sonra K.'nin öldürülme sahnesi eserin başında K.'yı tutuklamaya gelen iki görevlinin onu takip etmesiyle ön plana çıkarken özellikle takip sırasında çevrede bulunan ve olaya şahit olan insanların duyarsız halleri dikkat çeker. Öldürülme sahnesi eserde ayrıntılı bir şekilde dile getirilir ve K.'nin kendini iki görevlinin saldırısına karşı savunamadığı dikkat çeker. *Dava* eserinde K.'nin hayatta kalabilmek için verdiği mücadele detaylandırılarak aktarılır. "Gözü taş ocağına bitişik evin en üst katına gitti. O kattaki bir pencerenin kanatları ışık çakması gibi açıldı, o kadar uzakta ve o yükseklikte kapkara ve incecik görünen bir insan bir hamlede pencereden iyice sarktı ve kollarını olabildiğince öne uzattı. Kimdi bu? Bir dost mu? İyi bir insan mı? Bu işe katılan biri mi? Yardım etmek isteyen biri mi? Tek bir kişi miydi? Herkes miydi? Yardım gelecek miydi? Yapılması unutulmuş itirazlar mı vardı?"¹⁹ Masum olduğunu bilen K., etrafında ona yardım edecek bir elin uzanmasını bekler ancak etrafında gördüğünü düşündüğü silüetler ona doğru yaklaşmaz ve yardım eli ona doğru uzanmaz.

Kırmızı Pazartesi eserinde de tıpkı *Dava* romanında olduğu gibi ilk satırdan itibaren dile getirilen suç unsuru, cinayet sahnesinin ayrıntılı bir biçimde anlatılmasıyla son bulur.

Josef K. romanda kendine iftira atanı bulamaz. Roman boyunca kendini yargılayacak, alınına sürülen kara lekeden onu kurtaracak bir merci arayıp durur ve bulamadan da aynen Márquez'in *Kırmızı Pazartesi*'nde olduğu gibi iki iri kıyım adam tarafından yine aynen bıçakla boğazlanır. Her iki metinde de bir cinayetin arka planı toplumsal ilişkilerle, toplumsal yozlaşmalarla inceden inceye eleştirilir. Suçu gerçekleştiren kişileri sadece izlemekle kalan bir kitlenin de neredeyse katil olduğu tezi çok önemlidir her iki metinde de²⁰.

Kırmızı Pazartesi'nde cinayet sahnesi Nasar'ın gözünden nedensiz bir bıçaklama olayı olarak, Vicario kardeşlerin bakış açısından toplumsal normlarından dolayı işlenmesi gereken bir cinayet olarak, kasaba halkının

¹⁷ Kafka, 36.

¹⁸ Kafka, 160.

¹⁹ Kafka, 160.

²⁰ Sarı, *Edebiyat ve Suç - Felaketin Kapısını Dört Defa Çalmak*, 21.

gözünden ise işlenip işlenmeyeceği belli olmayan bir suç olarak tekrar tekrar anlatılır. Kasaba halkı sabahın erken saatinden itibaren yaşanması muhtemel olan cinayetin gerçekten vuku bulup bulmamasını merak ettikleri için belirtilen saatte meydana toplanırlar ve hiç kimsenin Vicario kardeşlere engel olmadığı, hatta olaya seyirci kaldıkları görülür. “O andan sonra olan her şey halkın gözleri önünde cereyan etti. Limandan dönmekte olan insanlar, bağışmalardan telaşlanarak, cinayete tanık olabilmek amacıyla meydandaki yerlerini almaya başlamışlardı”²¹. Kasaba halkı meydana toplanarak olacakları bir tiyatro oyunu seyrederek sahnenin açılmasını bekledikleri görülür.

Nasar’ın olaklardan habersiz bir tavırla meydana gelmesiyle birlikte olayın gerçekleşebileceğini düşünmelerine rağmen kasaba halkı Nasar’ı uyarmazlar ve Vicario kardeşlerin ellerinde bıçaklarla meydana belirmeleri de halkın tepki vermesine neden olmaz ve cinayet anına şahit olurlar. Toplumsal değerleri korumak için Vicario kardeşler Nasar’ı herkesin şahit olduğu ve daha sonrasında tutanaklarda da belirttikleri gibi defalarca sapladıkları bıçak darbeleriyle öldürürler. “Santiago Nasar’ın aldığı sayısız yaraların yedisi ölümcüldü. Karaciğeri önyüzünden aldığı iki derin yarayla nerdeyse parçalanmıştı. Midesinde dört kesik vardı, bunlardan biri o kadar derindi ki, mideyi delip geçmiş, pankreası parçalamıştı”²². Eserde Vicario kardeşler tüm kasaba halkına yapacaklarını önceden duyurmalarına rağmen halkın söylenenleri dikkate almadıkları, uyarmadıkları ve yaşanması muhtemelen olan cinayete engel olmadıkları görülür.

Dava’da ana kahramanı K., kendisine yönelik suçlamadan etrafındaki tanıdık tanımadık herkesin haberdar olmasına hem şaşırır hem de onların konu hakkındaki düşüncelerine önem vererek davaya çözüm odaklı yaklaşmaya çalışır. Görüştüğü kişilerden edindiği bilgileri de değerlendiren K., bu bilgiler doğrultusunda farklı kurumlara yönelir. Özellikle davanın sonlarına doğru katedral rahibiyle olan konuşmasının toplumun konu hakkındaki düşüncelerini özetler şeklinde olduğu görülür.

“Davanın kötü gittiğini biliyor musun?” diye sordu rahip. “Bana da öyle görünüyor”, dedi K. “Çok çabaladım ama bugüne kadar bir sonuç alamadım. Ancak dilekçemi henüz tamamlamadım”. “Nasıl sonuçlanacağını düşünüyorsun?” diye sordu rahip. “Eskiden iyi sonuçlanacağını düşünürdüm”, dedi K., “şimdiyse kendim bile kuşkulaniyorum bundan. Nasıl biteceğini bilemiyorum. Sen biliyor musun?” “Hayır” dedi rahip, “ama kötü sonuçlanmasından korkuyorum. Seni suçlu buluyorlar. Senin davan belki de alt mahkemeden yukarıya çıkamayacak. En azından şimdilik suçunu kanıtlanmış sayıyorlar”. “Ama ben suçlu değilim” dedi K., “yanılıyorlar. İnsan nasıl suçlu olur ki”²³.

K., kendini savunmaya çalışsa da etrafındaki insanların kendisini tanımadıkları halde yargılamalarını anlamlandıramaz ve sorularına cevap arar. “Doğru” dedi rahip, “ama suçlu olanlar böyle konuşurlar”. “Siz de mi bana karşı önyargılısınız?” diye sordu K. “Sana karşı önyargılı değilim” dedi rahip. “Teşekkür ederim” dedi K., “ama bu davaya karışan kişiler bana karşı önyargılı. Bunu başkalarına da aşıyorlar. Durumum gitgide zorlaşıyor”²⁴.

Kırmızı Pazartesi’nde Vicario kardeşler, kız kardeşlerinden namussuzluğun sebebinin Nasar olduğunu öğrenmeleriyle birlikte evlerinden aldıkları bıçakları kasapta biletmeye götürürler, orada ve daha sonrasında ise kasabanın farklı yerlerinde karşılaştıkları herkese bıçakları Nasar’ı öldürmek için bilettiklerini söylerler. “Günün ilk müşterileri pek azdı; ama yirmi iki kişi onların neler söylediklerini duydukları yolunda ifade vermişlerdi, bunların hepsi de Vicarioların tek amacının o sözleri herkesin duyması olduğu izleniminde birleşiyordu”²⁵. Kasapta bulunan diğer müşteriler Vicario kardeşlerin cinayet işleyecek insanlar olmadıklarını ve bu nedenden

²¹ Márquez, *Kırmızı Pazartesi*, 97.

²² Márquez, 69.

²³ Kafka, *Dava*, 148.

²⁴ Kafka, 148.

²⁵ Márquez, *Kırmızı Pazartesi*, 50.

dolayı da onların söylediklerini inandırıcı bulmadıklarını açıklarlar ve bu nedenden dolayı da engel olmadıklarını ifade ederler ve kendilerini “Biz o sözlerin sarhoş palavraları olduğunu sanmıştık”²⁶ sözleriyle savunurlar.

Kırmızı Pazartesi’nde kasaba halkının diğer bir savunması ise içlerinden birilerinin mutlaka Nasar’ı Vicario kardeşleri konusunda uyarılmış olduğu düşüncesi olur. “Hiç kimse acaba Santiago Nasar önceden uyarılmış mıydı diye merak etmemişti, çünkü öyle olmaması imkânsız gelmişti herkese”²⁷. Tüm kasaba halkının bildiği bir olayı Nasar’ın öğrenmemiş olma ihtimalini kimsenin aklına dahi getirmedeği ise tutanaklarından çıkan genel görüşü ortaya koyar. Olaya insanların sessiz kalma nedenlerinden biri olarak da namus için bu cinayetin işlenmesi gerektiği düşüncesi eserde ön plana çıkar ve bahsedilen bu görüş özellikle toplumsal sorun olarak raporlarda dikkat çeker.

Belediye başkanının verdiği ifadede Vicario kardeşlerin biletlikleri bıçakları ellerinden aldığını ve böylelikle olaya engel olmaya çalıştığını belirttiği ve “Artık tehlikede olmadığına inanmak için pek çok geçerli nedenlerim vardı benim”²⁸ ifadesiyle kendini savunduğu dikkat çeker. Ancak Vicario kardeşlerin başka bıçaklar alıp Nasar’ı öldürebileceklerini düşünemediğini belirtir. Başka bir kişinin tutanaklarında ise “Santiago Nasar’ın karnını deşeceklerini herkes duysun diye avaz avaz bağırdılar, ben de palavra attıklarını sandım”²⁹ cümlesi yer alır. Herkesin bildiği ve kimsenin engel olmadığı bir cinayet olarak tutanaklarda yer bulan cinayetin ayak sesleri gecenin üçünde belirginlik kazanır. Eserde bu düşünce özellikle “İşleneceği bu kadar açıkça duyurulmuş bir cinayet olamazdı”³⁰ cümlesiyle belirginlik kazanır.

Dava romanında sabahın ilk saatlerinde gelen iki görevlinin kendisini uyandırmasıyla nasıl davranacağını ve ne düşüneceğini bilmeyen K., pijamalarını üzerinden çıkartarak şefin karşısına daha uygun olacağını düşündüğü en siyah takım elbisesini giymeye karar verir ve böylelikle kendisine atılan suçlamanın ve tutuklanma sürecinin kısaltabileceğini düşünür. “K., giysi dolabını açtı, elbiselerin arasında uzun uzun arandıktan sonra en iyi siyah takım elbisesini çıkardı”³¹. Siyah renk tercih ederek yargı makamına daha uygun ve resmi bir tutum gösterdiğini düşünen K.’nin, koyu renk kıyafetinin arkasında gizlenmeyi çalıştığı görülür.

Kırmızı Pazartesi eserinde Nasar’ın suçlu olup olmadığı belirginlik kazanmasa da Nasar’ın o gün evinden beyaz kıyafetler içerisinde çıkması, onun masum olabileceğine gönderme yapar. “Santiago Nasar, beyaz ketenden bir pantolonla gömlek giymişti, her ikisi de kolalı değildi, bir önceki gün düğün için giydiklerinin eşiydi. Sayılı günlerde hep böyle giyinirdi”³². Saflığın ve masumiyetin rengi beyaz ile ölüme giden Nasar, eserde günah keçisi olarak gösterilir. İlk defa 1530 tarihinde İncil’in çevirisinde kullanılan ‘günah keçisi’ terimi, tarihsel süreçte dini bir anlam içerir ve *Kırmızı Pazartesi* eserinde suçu ispatlanmamış ve eser boyunca her şeyden habersiz masum bir kişinin vücut bulmuş hali olarak tasvir edilir. Campbell’in de belirttiği gibi günah keçisi ifadesi ilk başta kurban edilen iki keçinin anlatımıyla kavramsal nitelik kazansa da günah keçisi ritüeli doğrudan insan türünün başlangıcına dayanır. Toplumdan kötülüğü uzaklaştırmak için suçu bir varlıktan diğerine, bir objeden başkasına geçirmek ve bu şekilde suçluluk hissinden kurtulabileceği düşüncesinin hâkim olduğu ön plana çıkar.

[...] günah keçisi kavramı, yaşanan bir felaketin ardından öfkenin ve suçlamanın hedefi haline gelen her kişi veya grubu temsil eder oldu. Bu kadersizler, diğerlerinin günahları için bir paratoner rolü oynamaktadır. Aslında, modern veya ritüel dışı günah keçileri, iki tiptir: Biri bilinçsizce yaratılmış, tutkularımız ve anlayışsızlığımızı ifade eden, suçlu

²⁶ Márquez, 51.

²⁷ Márquez, 25.

²⁸ Márquez, 24.

²⁹ Márquez, 56-57.

³⁰ Márquez, 50.

³¹ Kafka, *Dava*, 12.

³² Márquez, *Kırmızı Pazartesi*, 12.

olduğuna herkesin inandığı günah keçileri; ikincisi suçu kendi üzerlerinden atmak isteyenler tarafından bilinçli olarak yaratılmış günah keileri³³.

Campbell'in burada da açıklık getirdiği üzere bir sulamannın hedefi haline gelen bir kişiden bahsedilir ve *Kırmızı Pazartesi*'nde eserin başından sonuna kadar ortaya atılan suçun Nasar tarafından işlenip işlenmediği eserin sonuna kadar ispatlanmaz ve belirsiz kalır. İspatlanmamış bir suçun günahını hayatıyla ödemek zorunda kalan Nasar'a konuşma veya kendini savunma hakkı dahi verilmediği eser boyunca dikkat çekerken, Nasar'ın neden ldrldğiğini dahi bilmediği önemlilik arz eder. *Dava* romanında ise günah keçisi olarak seçilen K., kendisinin bir nedenden dolayı suçlandığını bilir ancak suçunun ne olduğunu bir türlü öğrenemez ve tıpkı Nasar gibi ispatlanmaya bir suç yüzünden ölümle cezalandırılır.

Kırmızı Pazartesi'nde dikkat çeken bir diğer ayrıntı ise eser boyunca seçilen tek kurbanın Nasar olduğu gibi görünse de Vicario kardeşler de birer kurban olarak belirginlik kazanır. Vicario kardeşler toplumsal baskının, gelenek ve göreneklerin kurbanı olarak ön plana çıkarlar. Eser boyunca Vicario kardeşlerin karşılaştıkları herkese niyetlerini dile getirmelerinin altında yatan neden, kendilerini duyanların cinayet işlenmeden yetkililere haber verip kendilerine engel olunması isteğidir. Ancak kardeşlerin bu niyetleri anlaşılmaz ve kasaba halkı kendilerini farklı nedenlerle savunarak olaya seyirci kalırlar. Vicario kardeşlerin, niyetlerini herkese duyurmaya çalışmaları hem kendilerinin gelenek-göreneklere bağlı olduklarını göstermek istemeleri, hem de birilerinin onlara engel olmalarını istemeleri olarak açıklanabilir.

Romanda trajediyi ironik hle getiren de Santiago'yu öldürmek konusunda dışarıya karşın çok kararlı görünen Vicarioların, cinayeti doğrudan ya da dolaylı olarak nleme çabalardır. Cinayeti en başta kendileri önlemeye çalışırlar. Onların bu gizli niyetleri ve davranışları arasındaki bu çelişkili durum, romanda çok ustalıkla kurgulanır³⁴.

Vicario kardeşlerin bu bahsedilen gizli niyetleri birçok sahnede ön plana çıkar. "[...] Vicario kardeşler Santiago Nasar'ı hiç kimsenin haberi olmadan, hemen öldürmek için gereken hiçbir Şeyi yapmamışlardı, tam tersine biri çıkıp da onu öldürmelerini engellesin diye akla gelebilecek her çareye başvurmuşlar ama bunu sağlamayı başaramamışlardı"³⁵. Kendilerine engel olunması için çaba gösteren Vicario kardeşler gün boyu kasabada gezerler ve farklı kişilerin yanına giderek niyetlerini dile getirirler.

Romanda, Vicario kardeşler, Nasar'ın evine giderek onu öldürmezler aksine gün boyu oyalanırlar ve Nasar'ı öldürme niyetinde olduklarını herkese duyururlar, uyurlar, yemek yerler ve yakın gördükleri kişilerin kendilerinin katil olmasını engelleyebileceklerini umut ederler. Namus için cinayetin işlenmesi gerektiğinin vurgu yapıldığı an ise Pablo'nun nişanlısı Prudencia Cotes ile karşılaştıkları sahne olarak gösterilebilir. Pablo, nişanlısının elini kana bulamasına engel olacağını umut ederek nişanlısına yaklaşırken, Prudencia Cotes, "Namus meselesi beklemez"³⁶ diyerek Pablo'nun doğru yolu seçtiğini belirtir. Prudencia Cotes'in tutanaklardaki "Yalnızca onlarla aynı fikirde olmakla kalmıyordum, erkeklik görevini yerine getirmeyecek olursa onunla asla evlenmeyecektim"³⁷ ifadesi onun toplum kurallarına bağlılığını gözler önüne serer. Kız kardeşinin namusunu temizlemek için cinayet işleyen biriyle evlenmenin onuruyla yaşayacağını belirten Prudencia, bu cinayeti işlemekten Pablo'nun kaçmaması gerektiğini düşünür ve engel olmaz.

Dava romanında K.'nin tutuklandığını öğrenmesi, eserde toplum içinde tutuklu olmasının farkına varması olarak kabul edilir ve aktarılır. Ana kahramanın tutuklanmasının ardından yaşanacakları, tutuklanma öncesinde yaşayacaklarından çok da farklı değildir ve hayatı ile paralellik gösterir. Gündüz'ün de belirttiği gibi Josef K.'nin

³³ Charlie Campbell, *Günah Keçisi - Başkalarını Sulamannın Tarihi*, ev. Gizem Kastamonulu (İstanbul: Ayrıntı Yayınları, 2016), 40.

³⁴ Ramazan Kandemir Enser, "Trajediden Kaçışın Trajedisi: Gabriel Garcıa Mrquez'in Kırmızı Pazartesi Adlı Romanının İncelenmesi," *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi* 10/3, (2021): 1003-1004.

³⁵ Mrquez, *Kırmızı Pazartesi*, 49.

³⁶ Mrquez, 59.

³⁷ Mrquez, 59-60.

bilinçaltındaki korku, sanı, kaygı, kararsızlık, kuşku gibi ruhsal durumlarının simgesi karakterler olarak ortaya çıkar³⁸. Çalıştığı bankanın içerisinde ve toplumun belirlediği kuralların içinde tutuklu olduğunu düşünen K., davanın süreci başlamadan önceki hayatını sorgulamaya başlar ve tutukluluk öncesindeki hayatına eleştirel bir gözle bakmadığına karar verir, yıllarca ruhsal baskı altında kalmış bir kafesin içinde olduğunu düşünür.

K. bir hukuk devletinde yaşıyordu, her yerde huzur vardı, bütün yasalara uyuluyordu, onu kendi evinde taciz etmeye kim cesaret edebilirdi? K. her şeyi olabildiğince hafife almaya yatkın yapıdaydı, en kötünün varlığına ancak başına geldiğinde inanırdı, her şey tehditkâr görüldüğünde bile gelecekte kaygı duymazdı. Ama şimdi bu durumda bir terslik vardı [...]”³⁹.

Hayatın anlamını sorgulamaya başlayan K., suçsuzluğu ispatlandığı zaman hayatıyla ilgili kararlarını tekrar gözden geçirmeyi düşünür ve hayatını bir düzene koymayı hedefler. Ancak dava beklediği gibi sonuçlanmaz ve ölümle cezalandırılır.

Kırmızı Pazartesi romanında ise olayların ardında sorgu yargıcının yapmış olduğu belge taramasına göre Santiago Nasar’ı suçlu gösterebilecek herhangi bir delilin olmaması raporlara geçer. Bu bağlamda eserin başından itibaren yer alan suçlama ve ardından soruşturma yapmadan Vicario kardeşlerin işlediği cinayet masum bir insanın yargılanmadan infaz edilmesi olarak raporlara geçer. “Yine de aşırı çalışmasının sonunda onu en çok telaşlandıran şey, aslında Santiago Nasar’ın bu namus cinayetine yol açan kişi olduğunu gösterecek tek bir belirtiye, en inanılmaz bir ipucuna bile rastlamamış olmasıydı”⁴⁰. Sorgu yargıcının Santiano Nasar’ı suçlu gösterecek herhangi bir delile ulaşmaması, Vicario kardeşlerin olayı soruşturmadan Nasar’ı suçlu olarak göstermeleri ve kasaba halkının cinayeti engellememeleri, toplum normlarının her şeyin üstünde yer aldığını gösterir.

Dava’da K. kendisine yapılan haksızlıkları daha açıklayıcı kılabilmek adına kendisinin bir bankada çalışan bir temsilci olduğunu karşısındaki kişilerin ise büyük bir örgüt olduğunu ifade eder ve kendisine kendisinden başka kimsenin yardımcı olamayacağını anladığını dile getirir. “Sadece rüşvet alan bekçileri, onların ahmak şeflerini ve olsa olsa alçakgönüllü sayılan soruşturma yargıçlarını çalıştırmakla kalmayıp ayrıca yanlarında gerekli sayısız hizmetli, kâtip, jandarma ve başka görevliler, hatta çekinmeden söyleyeyim, belki cellatlarla birlikte üst ve en üst dereceden yargıçları besleyen bir örgüt”⁴¹. K.’nın burada ifade etmek istediği ise suçlama ile ilgili birçok kişinin bilgisinin olduğu, kendisinin ise tek başına ve olaylardan habersiz bir durumda olduğu belirginlik kazanır. Hiçbir açıklama yapmaksızın kendisinin kişiler tarafından suçlanması, daha sonra ise yargılanması ve son olarak cezalandırılmasıyla sonuçlanan davada suçlamanın ne olduğu eserin sonuna kadar gizemini korur ve bu nedenden dolayı da K.’nin gerçekten suçlu olup olmadığı eser boyunca açıklanmayarak okuyucuda soru işaretlerinin yer edinmesine neden olur. K., sorgulama yargıcının elinde bulunan ve yargıcının sürekli okumaya çalıştığı kitaplara kendisine de verilmesini talep ettiğinde olumsuz yanıt ile karşılaşır ve “[...] kitaplar, kanun kitapları olmalı ve insanı sadece suçsuz olarak değil aynı zamanda bilgisiz olarak yargılamak da bu mahkemenin tarzı”⁴² diyerek mahkemenin izlediği yolu eleştirir ve mahkemenin insanları yargısız infaz uyguladığını ifade eder.

Her iki eserde de suçları kanıtlanmamış ana kahramanların iki kişinin kendilerine saldırarak bıçak darbeleriyle öldürülme anı eserlerin son sahnesi oluşturur. Ana kahramanların ip uçlara dayanarak suçlu ya suçsuz olduğu bu bağlamda okura bırakılır. Kafka’nın *Dava* eserinde K. hem farklı kişilerle görüşerek konu hakkında düşüncelere önem verir hem de kendini savunabilmek için deliller toplamaya çalışır. Márquez’in *Kırmızı Pazartesi* eserinde ise şahitlerin konu hakkındaki raporları ve soruşturmacıların tutanakları okura aktarılır ve olayın gerçekliği ortaya konulur. Eserin bütünü değerlendirildiğinde bir günün akışı gözler önüne serilir ve farklı kişilerin konu ile

³⁸ Bkz. Uğur Gündüz, “Kafka Metinlerinde İletişim, İletişimsizlik ve Yabancılaşma Olgusu Üzerine,” *Selçuk İletişim Dergisi* 7/1, (2011): 85.

³⁹ Kafka, *Dava*, 9.

⁴⁰ Márquez, *Kırmızı Pazartesi*, 89.

⁴¹ Kafka, *Dava*, 38.

⁴² Kafka, 41.

görüşleri, düşünceleri aktarılır. Kasaba halkı yaşanacaklardan haberdar olmalarına rağmen Nasar'ı uyarmazlar ya da cinayete engel olmazlar, bu nedenden dolayı da cinayet, fiziki olarak Vicario kardeşler tarafından işlenmiş olsa da kasaba halkının tamamı bu suça iştirak etmiş oldukları ve cinayetin bir parçası olmaktan uzak tutulmadıkları söylenebilir. Özellikle romanın sonunda yer alan Nasar'ın son cümlesi "Beni öldürdüler" tüm kasaba halkına yönelik bir ifade olarak yorumlanabilir. Burada ikiz kardeşlerin yanı sıra tüm toplumun kastedildiği belirginlik kazanır ve işleneceği bilinen bir cinayetin belirtilen saatte ve planlanan yerde gerçekleştiği dikkat çeker.

Sonuç

Sonuç olarak değerlendirildiğinde ise her iki eserde de ana kahramanlar sabah erkenden uyanırlar ve bilmedikleri bir nedenden dolayı suçlanırlar. Franz Kafka'nın *Dava* adlı eserinde suçlama ve yargılanma süreci uzun bir zaman dilimine yayılarak daha detaylı bir şekilde sunulurken Gabriel García Márquez'in *Kırmızı Pazartesi* eserinde kasaba halkının konu hakkındaki farklı görüşleri, Nasar'ın yargılanması ve son olarak Vicario kardeşler tarafından öldürülmesi bir günün anlatılmasıyla aktarılır.

Farklı zaman diliminde sunulan suçlama olaylarının yanı sıra her iki eserin sonunda ana kahramanlar bıçak darbeleriyle öldürülürler ancak neden cezalandırılıp öldürüldüklerini bilmezler. Herkes tarafından bilinen suç sadece ana kahramanlar tarafından bilinmemesi eserlerin ana konusunu oluşturur ve suçları kesinleşmeyerek ölümle cezalandırılırlar. *Dava* romanında K.'nın, kendine atılan suç bilmemesine rağmen kendini savunmaya ve kendisini tanıyan kişilere giderek konu hakkında bilgi almaya, daha sonra ise farklı kurumlara baş vurarak suçsuzluğunu ispat etmeye çalıştığı ön plana çıkar. Buna karşın *Kırmızı Pazartesi* eserinde Nasar, sabahın erken saatlerinde bilettikleri keskin bıçaklarıyla üzerine doğru yürüyen Vicario kardeşleri gördüğünde nedenini bilmeden kaçmaya çalışır ancak başarılı olamaz, öldürülür.

Her iki eserin belirgin ortak noktası ise suçu ispatlanmamış bir kişiye kimsenin yardım elini uzatmaması olarak ön plana çıkar ve her iki eserin bel kemiğini oluşturur. *Dava* romanında K., onu yakalayan ve keskin bıçağı ona doğru uzatan iki celladından kurtulmak için etrafına bakar ve tanımadığı insanlardan cinayete engel olmalarını beklerken; *Kırmızı Pazartesi* eserinde kasaba halkı tarafından tanınan Nasar'ı kimsenin uyarmadığı ve yaşanacak felakete kimsenin engel olmadığı dikkat çeker. Her iki eserde de suçu kesinleşmemiş ana kahramanların acımasızca öldürülmesine seyirci kalındığı ve bu bağlamda suçun her ne kadar belirlenmiş iki kişi tarafından işlenmiş olsa da cinayetin meşrulaştırılmış olduğu, kendilerinin başına gelmediği sürece hiç kimsenin yardımcı olmadığı ön plana çıkar.

Kaynakça

- Bataille, Georges. *Edebiyat ve Kötülük*. Çeviren: Ayşegül Sönmezay. İstanbul: Ayrıntı Yayınları, 2016.
- Bravo Bayar, Işıl / Bravo, Hamdi (Ed.). *Başkası ve Şiddet*. Ankara: Fol Kitap, 2022.
- Campbell, Charlie. *Günah Keçisi - Başkalarını Suçlamanın Tarihi*. Çeviren: Gizem Kastamonulu. İstanbul: Ayrıntı Yayınları, 2013.
- Çataloluk, Gökçe. "Hukukçunun Hukuk Karşıtı Tutumunun Edebi Dışavurumu: Dr. Franz Kafka ve Dava'sı." *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi* 17/1-2, (2011): 235-264.
- Çıkla, Selçuk. *Edebiyat ve Hastalık*. İstanbul: Kapı Yayınları, 2016.
- Enser, Ramazan Kandemir. "Trajediden Kaçışın Trajedisi: Gabriel García Márquez'in Kırmızı Pazartesi Adlı Romanının İncelenmesi," *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi* sayı: 10/3 (2021): 996-1013.
- Gündüz, Uğur. "Kafka Metinlerinde İletişim, İletişimsizlik ve Yabancılaşma Olgusu Üzerine," *Selçuk İletişim Dergisi* 7/1, (2011): 83-95.
- Kafka, Franz. *Dava*. Çeviren: İlknur Özdemir. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları, 2020.

- Márquez, Gabriel García. *Kırmızı Pazartesi - İşleneceğini Herkesin Bildiği Bir Cinayetin Öyküsü*. Çeviren: İnci Kut. İstanbul: Can Yayınları, 2015.
- Neiman, Susan. *Modern Düşünce Kötülük - Alternatif Bir Felsefe Tarihi*. Çeviren: Ayhan Sargüney. İstanbul: Ayrıntı Yayınları, 2021.
- Sarı, Ahmet. *Edebiyat ve Suç - Felaketin Kapısını Dört Defa Çalmak*. İstanbul: Ketebe Yayınları, 2018.
- Selçuk, Hacer. *Kötülük Estetiği - Üç Kötücül Kahraman: Mephistopheles, Lord Henry, Suat*. İstanbul: Ketebe Yayınları, 2022.
- Sönmez, Ürün Şen. *Türk Romanında Kötülük - Başlangıçtan 1950'ye*. İstanbul: Yitik Ülke Yayınları, 2016.
- Yıldırım, Gökşen. *Tanzimat Devri Türk Romanında Kötülük*. İstanbul: Hiper Yayın, 2021.
- Werner, Charles. *Kötülük Problemi*. İstanbul: Kaknüs Yayınları, 2002.

This work is licensed under a [Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License](https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/).